

PRIMOREC

političen časnik, velja
v Trstu:Za vse leto 2 gold. 40 kr.
Za pol leta 1 " 20 "
Za 3 mesece " 60 "

Po pošti:

Za vse leto 3 gold. 20 kr.
Za pol leta 1 " 70 "
Za 3 mesece 1 " 60 "Naročnikom omenjenega
PRIMORCA dajemo brez-
plačno SLOVENSKEGA
PRIMORCA. Oba časnika
se prodajata v tabakarnicah
po 5 soldov.

Primorec

Podučen i kratkočasen list.

Štev. 2.

Pri sv. Ivanu v Trstu, 26. januarja 1868.

Tečaj I.

Beseda slovenskim uradnikom.

§. 19. osnovne postave od 21. decembra zagotavlja deželnim jezikom enakopravnost; čas tedaj mora skoro priti, do se začne slovenski uradovati v slovenskih deželah. Slovenski uradniki, ali se pripravljate za tako uradovanje? Nam je, žalibog, dobro znano, da se večina naših, na Slovenskem rojenih uradnikov, še méni ne za to. Mnogim celo uradna jeza na čelo stopi, ako človek le črhne o tem. Lepo slovenščino, ali kakor jo oni imenujejo, „novo kranjsko špraho“ sovražijo iz vse trohnele uradne duše ter se posmehujejo tistim uradnikom, ki se trudijo, da se je naučé. Besed necega slovenskega uradnika, kateri se je izustil, da bi ponemčil vse Slovence, ako bi imel oblast v rokah, nečemo pretresavati, saj dovolj pričajo, da mož nij več sposoben za državno službo, da ne umeje ni časa, ni narodnih želj i potreb, da je gluhi i slepi pri vseh dogodbah i nezgodah, ktere so poslednja leta teple našo državo. On še vedno misli, da je uradnik samooblasten gospod, a ne služabnik ljudstva. Ako se celo ptuji visoki uradniki, ki služijo na slovenskej zemlji, marljivo učé slovenščine, kako to, da so domači večidel tako mlačni, malomarni i zanikarni! Kdor ima v sebi količkaj poštene slovenske krvi, sram bi ga moralo biti, ako se mu očita, da materinega jezika ne zna toliko, da bi mogel pravilno pisati. Z lepo pisavo, ktero imenujejo v uradih koncept, ponašajo se tako radi Nemci, Lahi in drugi narodi; uradnika pa, ki te lastnosti nijma, imajo povsod za — norčka. Uradnikova čast tedaj zahteva temeljito jezikovo znanje; od uradnika se zahteva tudi izobraženje; ali se pa more izobražen imenovati tak človek, ki materinega jezika ne zna, temu nij treba odgovarjati.

Narod ima tudi neovržno pravico zahtevati, da se mu vsa uradna pisma podajajo v njegovem jeziku; kar pa je narodu pravica, to je uradnika prva dolžnost, ker narod plačuje uradnika.

Opominjamo tedaj vse uradne slovenske možé, kterim do sedaj nij bilo mari za slovenski jezik, naj se ga marljivo začno učiti. V njihovo lastno korist jim to živo na srce polagamo, kajti utegne se v kratkem zgoditi, da slovenski narod, oprt na svoje narodne pravice, ne bo hotel imeti uradnikov, kteri ne čislajo njegovega jezika. Četljo bo treba vzeti v roke i pomesti iz pisarnic vse take možiceljne, kterim slovenski kruh diši, slovenščina pa smrdi. *

Slovanska Avstrija.

*) Velik nepokoj smo zopet izbudili. Zakaj? Zato ker smo v zadnjem „Primorcu“ pisali, da ima tržaška občina 30.000 Lahov in 60.000 Slovencev. — Napokojnežem moramo danes še to zagotavljati, da smo navedli Lahov število samo iz znanega slovanskega gostoljubja i zato, ker jih nikakor nečemo zatirati, ampak, ker iz vsega srca želimo, da se po bratovsko zložimo v sedanjih težkih časih — da smo navedli njihovo število še — preobilo. Ako nekteri prenapetneži nam preté to nas nič ne briga, tudi nas ne pahne s té potí žoga nje. Mi nikakor nečemo delati krivice Lahom, ali dolžni smo zahtevati, da se tudi Slovcem godí pravica, — Kaka pravica pa se godí Slovcem, to vidi vsakdo, kdor nij slepi. Danes povdarjamo samo to, da mestni magistrat — kterem hočemo v prihodnje obširneje govoriti i mu očitati grehe — skoraj nikoli razglasov ne daje v slovenskem jeziku. Vse njegovo uradovanje je samo laško, malokdaj priobči tudi kaj nemškega, kakor da bi poslal bil Bismark uže kako nemško kolonijo v Trst. Imamo sicer neko nemško

kolonijo v Trstu, a kaka je ta? Nu, temu je lahko odgovoriti. Pred nekterimi leti, ko se je hotela ponemčiti vsa Avstrija, zagnalo se je v Trst krdelo državnih uradnikov, samih Nemcev i tacih — Slovencev, ki tudi korakajo z veliko Nemčijo. Zato se tudi dan denes veliko več nemščine sliši v Trstu, nego pred malo leti; pri vsem tem pa se vidi, da nemščina tu nij doma. — Ali vrnimo se zopet. Rekli smo, da magistrat časi oznani kaj v nemškem jeziku; kako pa v sloveuskem? Vsako leto enkrat, ali dvakrat, kakor naresejo okoliščine, oznani tudi kaj v slovenskem jeziku, toda za Trst, kder je majmanj toliko Slovencev, kolikor Lahov, nikoli nič ne, ampak samo za okolico i za zunanje slovenske dežele. Kdaj magistrat daje slovenske razglase, to nij težko uganoti — ako gre za vojaški nabor, gotovo ne, mogoče pa, da takrat, kader se ima polniti — suha mošnja. Nečemo danes dalje o tem govoriti, ker grabi nas nevolja i kri nam kipí; toliko pa uže zdaj zagotavljamo, da pletemo bič, s kterim bodemo udrihali na gnjile kosti, ktere so uže davno zrele za — Sveto Ano.

*) Državni poslanec, gospod Svetec, je začel razlagati svojo i njegovih tovaršev menitev gledé na državno politiko. Ker so do slej državni poslanci, če tudi jih je slovenski narod ludo sodil, trdovratno molčali na vsa vprašanja, na vse javno grajanje, celo na vse — natolcevanje; zato z veseljem pozdravljamo Svetčev glas v „Novicah“. Mi poznamo gospoda Svetca morebiti bolj, nego kdor koli, i vsikdar smo ga spoštovali, kakor umnega, „poštenega“ i rodoljubnega moža, i prepričani smo, da je on tudi še zdaj to, kar je vedno bil. — Pri vsem tem pa se nam vendar le dozdeva, da so Svetca i njegove tovarše zapeljala z prave poti občanja, začasni dobički i druge okolinosti, in v tej misli nas je zelo potrdil uže prvi njegov sestavek v „Novicah“. — Uže smo bili namenjeni državnih naših poslancev politiko, kakor po pravici zahteva Svetec, objektivno, prerešetariti, kazaje vzlasti na neovržno resnico, da naši poslanci nijso bili glas slovanskega naroda, da so prav oni krivi, da se delajo mej njim pogubne stranke, da so oni **slovansko vzajemnost**, brez ktere Slovenec ne more živeti i ktero je s tolikim trudom, s toliko ljubeznijo iskal i tudi uže do nje segel, — to **vzajemnost** razdrli. — Tega prepričanja nam ne vzame nikdo, i skušali bodemo pretresti to važno reč v „Primorcu“, da le gospod Svetec v „Novicah“ izvrši, kar misli o politiki državnih naših poslancev. Za zdaj trdimo samo to še — dokažemo lahko pozneje i dokažejo brez dvombe tudi dogodbe — da setev državnega zbora i tedaj tudi naših poslancev, ne porodi ni državi ni Slovanstvu dobrega sadu.

* Marsikteri ubogi Slovenec, kterege sila tare, nese v tržaško zastavnico (monte di pietà) zastaviti kako reč da si vsaj za nekoliko časa pomore. Večkrat revež ne vé, kdaj je čas obresti (interese) plačati, zamudi i pride — ob robo. Naj bi vodstvo omenjene zastavnice dajalo po „Primorcu“ oznanjati, kterih listov (cegelcev) roba i kdaj pojde na kant. Tako bi se marsikteri še za časa škode obvaroval. To toliko bolj zahtevamo, ker ima zastavnica velike dobičke pri tacih rečeh.

* V Gorici se snova društvo za „deželoznanstvo“ in so v ta namen že razposlana pravila.

* Svitli cesar je ministru Giskru ukazal, naj zahvalo izreče prebivalcem Trsta in okolice, ker se se o slovesnem prevažanju truple cesarja Maksa slovesnosti v tako obilem številu vdeležili.

* V mnogib istrskih krajih imajo letos veliko revščino zaradi slabe letine. Svitli cesar je ukazal naj se istrskemu deželnemu zboru da naprej (anteoipatno) iz državnega zaklada 35 tisoč gold, ktere

bode dežela v letnih obrokih brez obresti vračala, da se ubogemu ljudstvom pomore.

* Predsinočnjem je počila petarda pri hiši deželnega poglavarstva. Ali so Benetke presilile v Trst? Vse mogoče.

Neslovanska Avstria.

* (Nekoliko o žalostnej slovesnosti za Cesarjem Maksom na Dunaju.) Maksovo truplo so pripeljali na Dunaj še le 17. t. m. ob 8. uri zvečer, ker se je vozovlak v mnogih mestih dolgo mudil. Prvi veljaki i duhovniki so čakali na postaji (štacijoni). Ko so trugo iz voza vzdignoli, nej bilo slišati družega razen zvonjenja iz mesta i molitev. Pri tej priliki so bili vsi pričujoči i tudi mornarji, kateri so vajeni britkosti, tako ganenji, da so jim solze po licih tekle. Položili so trugo na mrtvaški rudeče prepreženi i pozlačeni voz, kateri je peljalo 6 belih konj z rudečo opravo. Sprevod je bil kakor v Trstu, le z razločkom, da so na Dunaj skoraj vse evropske vlade poslale nalašč poslance. Ob 9. i pol so prišli do kapele, v katero so truplo deli i v kateri je mati molila za svojega sina. O polnoči so ga prenesli iz omenjene kapele v dvorno kapelo i zjutraj (18.) ob osmih ga je hodilo kropit ljudstvo, kterega je bilo toliko, da se skoraj ganiti nej bilo moč. Ob treh popoldne se je začel sprevod h kapucinskeji cerkvi, kjer je cesarske rodovine raka. Cerkev je bila vsa črno preprežena. V njej je čakal cesar z cesarsko rodovino. Pomorski vojaki so bili razvrščeni na obeh straneh v cerkvi do rake. Na velicijh vratih je sprejel dunajski kardinal mrliča i ga blagoslovil, položili so ga na mrtvaški oder v cerkvi; dvorni pevci so peli „Libera.“ Kapucini s pomočjo pomorskih nižijh častnikov vzdignejo trugo i jo nesó mej molitvami v cesarsko grobišče, kamor jo je spremil cesar s svojimi brati. V grobišči se je izročilo Maksovo truplo guardianu oo. kapucinov. Ključ od truge je bil izročen protokolistu, da ga položi v zakladnico.

Tudi v Milani i sploh v Lombardii, kjer je bil o svojem času Maks ces. namestnik, spominjajo se ga zdaj, i prvi veljaki dajo za črne sv. maše, h katerim mnogo ljudi iz visocega i priprostega stanja hodi. Prav je, da ga tako čislajo, ker ubogim je bil dobrotljiv oče, umetnikom i delalcem je dajal veliko zaslužka, velikašem ali aristokratom se je pa prikupil s svojim ljubeznjivim vedenjem (obnašanjem.)

* Pravijo, da je supruga (Šarlota) še le pretekli teden zvedela nesrečno Maksovo smrt i sicer od kralja i kraljice belgiške. Izprva je mirno poslušala, potem pa se razjokala; ko se pa bila potolažila, rekla je: Meni se je uže davno to dozdevalo.

* Iz Polse se piše, da je v vseh krajih na Visli polno ruskih vojakov pešcev i konjikov — in da med njihovimi stajališči gredo noč i dan patrole. Vojaki, kateri so celo na meji, imajo ostre patrone i so poprek popolnoma z vsem oskrbljeni za vojsko.

* V „Postzeitung“ se piše z Ogrskega, da po vsem Mažarskem nij dvajset mož, ki dobro znajo mažarski. — Zato je na Mažarskem tak — ekete mekete!

Ptuje dežele.

*) Turški kristijanji se pripravljajo za nove boje zoper Turka. Na skandinavskih hribih je bila uže krvava praska. Črnogorci zahtevajo luko na morji, Turki jim nečejo tega zahtevanja dovoliti, če tudi ga celo Napoleon podpira. — Bolgari so prosili Črnogorce naj jim v boji zoper Turke pomagajo, i ti so jim poslali odgovor: „Bratje Bolgari! Več sto let uže prelivamo kri za svobodo i krščanstvo, kakor tudi za brate, ktere divjakov težki jarem žuli. Nikoli nas nij strašilo sovražnikov število i diplomatične zvijače. Črnogorec vidi reči, kakoršne so v resnici, vedno dela pošteno, ljubi svojo domovino i rodbino bolj, nego življenje, i ne boji se nikoga. Ako vam je tedaj treba pomoči, le povejte nam i vsi se vržemo kakor en mož na divjega Turka. Bog blagoslovi sveto vašo reč i daj vam zmago! Z nami je Bog!“

Dopisi.

Izpod Kraške gore v Ipavskeji dolini dne 16. januarja. Dovolj, dragi „Primorec“, malo prostora tem vrstam. Naj ti, kako radi bi se po nekterih krajih s županovim klobukom pokrivali. Županov „klobuk“ je res častitljiv; ali marsikteri mož, ki prazno, velikokrat tudi ošabno glavo pod klobukom nosi, nej vreden, da bi se z njim pokrival. Tudi ne vem, kako je to, da se po nekterih krajih še celo zanj prepirajo, Silijo se v to

nikakor prijetno službo večidel le časti lačni ljudje, katerim se tako dobro zdi, ako se jim ljudstvo priklanja i jih „gospod župan“ imenuje. Marsikdo premišluje, kako bi županov klobuk dosegel, da bi se potem z njim bahal. Sam pri sebi si misli i poje:

Glave sem dobre, za županove vem postave,

Podložne mi bodo v soseski vse glave.

Ako se primeri, da tak mož sreča sosesčana, v roko mu seže i govori: „Nu brate! kedaj bo ta reč dognana, kedaj si bomo izvolili župana? Veš kaj, voli mene, saj sva od nekdej stara prijatelja. Stari h.... nij zato, nova doba, nov župan. Proč z starim zl....“ Tako in enako se godi. Tako se je bilo pripetilo v enej vasi pod Kraško goro. Bila je nedelja. Prišel sem tja v opravilih i stopil v krčmo, da se okrepcam. Vse se je trlo v njej i kričanje je bilo veliko. Dolgo sem sedel mirno pri kozarčku i poslušal, kaj se godi. Pri enej mizi je sedelo 7—8 mož, izmed kterih je hotel vsak najmodreji, i tedaj tudi župan biti. Na to vstane mož i govori: „Prijateljji moji! „župan“ je častitljivo ime, zato mora biti častitljiv tudi „mož“, ki to „ime“ nosi. Krčmarja jaz ne bi volil za župana, ker — — — Kakor piruh rudeč plane mu tolsti krčmar v besedo i vnel se je prepir, da bi grmečega Boga ne bilo slišati. —

Slovenci, v krčmah ne delajmo županov!

Vinko G.

Drobtine.

* Neki računar je izrajtal, da se v Parizu o pustu, ako se jemlje srednja razmera, sedemdeset milijonov frankov za lišp (toaléto) i za pijačo zapravi.

* Železnice so bile leta 1864 po celem svetu 15 tavžent, telegrafskse črte pa, brez tistih ki so pod morjem speljane, 25 tisoč nemških milj dolge. Število vseh kupčijskih ladij je bilo sto dva i šestdeset tavžent sedem sto in ena in petdeset (162,751).

* (Pregled vse zemlje.) Površje vse zemlje meri 9,280,000, suhi svet samo 2,434,000 zemljepisnih milj; vseh ljudi na zemlji je blizu 1288 milijonov.

* (Pet delov sveta.)

Evropa z Uralskim in Kavkazkem	183.500	[ ] milj	275 mil. ljudi.
Azija z indijskimi otoki	793.900	„	720 „
Afrika z otoki vred	543.500	„	200 „
Amerika severna in južna	751.100	„	89 „
Avstralija z oceanskimi otoki	162.600	„	4 „

* (Število raznih vernikov na zemlji.) Katoličanov 173 milijonov; izhodnjih kristijanov 80 mil.; protestantov (luteranov i. t. d.) 83 mil.; judov 5 mil.; Muhamedanov 160 mil.; raznih malikovacev 787 milijonov.

BIANKA.

Zgodovinska novela

poslovenil

France Vilhar.

I.

(Dalje)

„Kaj te muči, Ljudevit?“ vpraša za nekoliko časa z mirnim, usmiljenim glasom. „Oj, ne obračaj se od mene i ne skrivaj svoje tóge, ka divje razsaja v tvojih prsijh; mene ne moreš preslei piti, nij ti dano, svojega srca. svojih čutov skrblijveji sestri prikriti. Glej! vsaka, i tudi najmanjša guba, ki tvoje snežnobelo čelo obsenčeva, žali neizrečeno mojo dušo in hudo muči moje ranjeno srce. Vsak vzdihljaj, ki izvira iz blazega tvojega srca, iz dobre tvoje duše, doni v razžaljenih mojih prsijh ko strašen klic trepetajočega srca, in odmeva se glasno v tém-le srce, kakor se najmanjšje šumljanje, najmanjši glas v palači našega poveljnika z grmečim glasom odmeva. Povej mi, predragi, kaj te muči, kaj kalí tvojo srečo!“

„Nič, prav nič, ljuba sestra“, mrmljaje odgovori od nje se obračaje, kakor da bi hotel vznemirjeneji deklici uiti, da ne bi jej odgovoril na njeno vprašanje, ki ga je ko strupena pušica zadelo.“

„Pa če ti svetujem, ali ne, da mi zaupaš svoje skrivnosti, ki so globoko zakopane v tvojih prsijh?“

„To ti obečam, sestra.“

„Pojdi, — sediva“, pravi Biana i ga vede do divana. „Iukaj sedi, dragi moj Ljudevit! Jaz pa hočem sestí k tvojim nogam.“

Posede ga na mehki naslanjač; ona pa vzame mali stoliček brezi naslonila i sede k njegovim nogam.

„Ti si čudna, sestra“, jame Ljudevit. „Ponosna, prelepa Biana, beneška zvezda, naj bi sedela pri mojih nogah! Kako to?“

„Da vidim bolje tvoje krasne oči. Tedaj naj ugibljem, naj uganem, kaj kali tvojo srečo. — Ali hrepeniš po čem v svojem srcu? Morda bi ti bila draga — sprelepa hišica s zlatom okrašena? Ali morebiti prekrasna ladjica s srebrom okovana?“

„Ti si neusmiljena!“ vsklikne z grenkim glasom. „Spominjaš me moje revščine!“

„Tvoje revščine. Ljudevit? Kaj nijsem morda jaz tvoja sestra? Kaj nij vse tvoje, kar je moje?“

„Oj, da bi bil jaz tvoj pravi brat! Saj sem le po besedi tvoj brat, i le po mladostnih letih, ki sva jih skupaj prebila, smem te imenovati svojo sestro. Jaz nijmam pravice do tvojega imena i nijmam pravice do tvoje ljubezni. Nič nij mojega, nego nesrečna revščina. A vendar me to ne muči. Zlatá i srebrá si nijsem nikdar želel; niti zdaj ne hrepenim po bogastvu.“

Bianka ga dolgo molče pogleduje.

„Ljudevit“, vpraša potem tiho i mirno. „Je-li pregorela ljubezen, ki te muči?“

On se nasmehlja; a to prisiljeno smehljanje ne vtolaži, ne razveseli otožne njegove duše, temveč rani vnovič mladenčevo srcé.

„Ne“, vsklikne; „ljubezen je le za mlačna, ženska srca i za malodušneže; ali možák se more njenim trdim verigam, njenim bridkim sponam iztrgati, more se jih popolnoma otresti. Jaz nijsem še nikdar ljubil, i tudi nikdar si ne želim ljubezni, ker ona ne pristuje moškemu pogumnemu srcu.“

„Še nikdar nisi ljubil?“ ponavlja Bianka počasno, i prejšnje žareče okó se jej zatemni. „Tudi mene ne?“

„Oj tebe“, reče mladenič z ljubeznjivim glasom, „tebe ljubim iz vsega srcá, bolj nego pravo sestro, do zadnjega vzdihljaja, predraga Bianka, te bodem ljubil.“

„Jaz sem ti draga, a gotovo ne bije tvoje srcé meni, gotovo me ne ljubiš“, šepeta Bianka. „Daj, da dalje ugibljem. Ti si čestilakomen. Predragi moj Ljudevit, si-li slave žejen, hrepeniš po časti?“

Mladenič osupne, njegovo oko zaplameni.

„Da!“ vsklikne strastno. „Vgenila si: Glej! Jaz ne utrpevam, da bi mi življenje brezi slavnih del steklo. Jaz sem podoben vjetemu tiču, ki s privezanimi peruti v najnižem grmovju ščeglja i žalosten, otožen gleda svoje svobodne brate, ki se prosto dvigajo do najstrmejšega skalovja, do najstrašnejih visočín.“

Kvišku skoči, prime Bianco za nežno ročico i jo pelja na solnčenjak.

„Glej!“ vsklikne strastno, „tam v luki so se ladje zbrale i ob jutranjej zori odvesljajo. Našemu lepemu otoku „Kandiji“ uže zopet grozé ljuti Turci. Benedke pošljejo vse svoje brodovje, da oprostijo Kandijo. Na morju hočejo se z nevkretnim Turkom biti za svojo deželo, za svojo lastnino. Tukaj bi si lahko česti i slave pridobil, ali ne smem tja. Tukaj moram ostati, da bom varoval luko, da se moja nesreča množi i da mi življenje brez imena, brezi slavnih del poteka. Britko moram gledati srečne tovarše, ki smejo v boj, v krvavi boj za domovino, da si s pogumom, s hrabrim srcem slave pridobé. A zakaj jaz tega ne smem? Ker sem premlad, tako pravijo, ker mi manjka še nekoliko lét, da morem še le potém doseči stotniško stopnjo. Moj Bog! moj Bog! Kako sladko mi miglja slava, kako ljubeznjivo me kliče — boj za domovje, — a vendar se ne smem zanjo bojevati!“

Ljudevit umolkne; temno i otožno gleda na ladje, ki od Lida sém v veliki preliv vesljajo. To je krasen pogled. Mirno plavajo velikanske ladje, enake premikajočim se trdnjavam. Beneški prápor, krilati lev sv. Marka vihra na vsacem jamboru. Na paludah stojé v gostih trumah mornarski vojaci v krasnej opravi. Okoli in okoli velicega preliva stojé ljudje, ki so sém privreli, da se veselé krasnega pogleda i da pozdravijo brodovje, beneški pónos.

Zdaj zazvone zvonovi v zvoniku sv. Marka z veličastnim glasom. Njim se pridružijo drugi zvonovi iz 300 beneških zvonikov i zedinjeni razglašéjajo pónos prebivalcev i ljubezen do domovine. Oni pojó zedinjeni pesme k slovesu odvesljavajočim borilcem i slovesno odmeva se donenje premilega petja v junaških prséh. Morje zašumi s penečimi valovi, vzdiguje velike vojne ladje i pestuje šumljaje sto i sto ladjic, ki so iz vseh prelivov pribežale i se zdaj zbirajo okoli mogočnih levov.

V trenutju se gosta, črna truma ladjic razdeli. One razbeže kakor na povelje na obé strani. Iz velicega preliva priveslja na pozlačenej ladjici načelnik s svojim ministerstvom.

V dolzej, s zlatom obšitej obleki, s zlato, rogato kučmo na glavi stoji visoki, ponosni načelnik, grof Kontarini, na kraju ladjice. Za njim, v dolzih oblekah, ministri, gospodje iz velicega svetovalstva, i „strašni Trije“ iz skrivnega svetovalstva s črno našemljenimi obrabi: beneškemu ljudstvu strah i groza. Da v temoti hipoma strašno kaznujejo: to je naloga treh strašnih mož, i še načelnik se trese pred njimi.

A v tem trenutju vendar ne jenja navdušeno ljudstvo vriskati, če tudi vidi pred seboj strašno „Trojico“.

Načelnikovo obličje plameni v veselju i ponosu. Zdajci vzdigne roci i pozdravlja brodovje. I v tem trenutju zablšči iz vseh lin i

grmeče donenje blesketajočih topov odzavrlja načelnikovemu pozdravu.

„Pojdi“, vsklikne Ljudevit s trepetajočimi ustnicami i odpelje Bianco v dvorano; „jaz ne morem več gledati, bojim se, da mi srcé počí pri tako žalostnem pogledu. Oj, da bi smel z brodovjem, — svojo kri bi dal, da bi si pridobil prvih lavorov, da bi svojemu nepoznanemu imenu pridobil prvo slavo i da bi rabil krepko rokó, junaško sreé za premilo domovino.“

„I da bi svoje življenje dal“, pristavi Bianka naglo i očitajoče. „Če tudi!“ nasmeje se Ljudevit malomarno. „Kaj je lepšega, kaj krasnejšega na tem svetu, nego smrt za dom. Taka smrt je vredna, da se za-njo življenje dá, da sa za-njo kri prelije.“

„Ljudevit“, spregovori deklica, „kaj ne misliš prav nič ná-me i na mojo žalost? ako bi tebe izgubila, tebe, kojemu bije moje srce, za kojega bi bila pripravljena življenje dati, da bi le tebi pomagala, da bi le tebe rešila!“

Ljudevit počasno z glavo maje.

„Ti bi nekoliko časa po meni jokala, a kmalu bi me pozabila; oklenila bi se moževega srca i on, — on bi te utolažil.“

„Moj Bog, moj Bog!“ šepeta Bianka i sklene nežni ročici pred svojim obledelim obrazom.

„Dá, dá, ljuba sestrica!“ ponavlja Ljudevit, i se posili mirno i šaljivo govoriti. „Ti se ne boš mogla več dalje ustavljati silnim prošnjam plemenitih snubačev. Beneška zvezda vendar kacemu plemenitašu v gorečej ljubezni zažari. Govoriva zdaj kaj ozbiljnega o tem. Jaz ti odkritosrečno priznavam, da me večkrat žali, da si ti, draga moja, še neporočena. Tako si lepa, tako modra i tako bogata: vse to neizmerno vabi tvoje snubače. Plemeniti mladenči iz najbogatejih rodovín prosijo za tvojo rokó i tvojo ljubezen. Izvoli si ktereга izmed njih, ljuba sestra; stori to meni na ljubav.“

„Tebi na ljubav?“ vpraša naglo Bianka i se zavzame. „Kaj bi to tebi pomagalo?“

„Hočem ti razodeti. Spomni se ure, tiste ure, ko sva bila pred nekaj meseci pri smrtnej postelji tvoje matere. Jokajoča si pokleknila zraven nje i jaz sem stal obupen i otožen na tvojej strani. V hipu se ona, čudovito okrepečana dvigne i z mogočnim, živim glasom zakliče mene k sebi. Bianka, a ti je še znano? Se še spominjaš tistega bridkega trenutja?“

(Dalje prihodnjič.)

PRIMORSKA*

Tržaški smo fantje,
Pri morju doma!
Slovenskega duha
Slovenskih srca!

Mi smo domačinje,
Smo gorke krvi!
Gorimo za narod
Za brate smo mi!

Za vero, dom, Cara
Podajmo se v boj!
Za majko nam Slavo
Umrimo necoj!

Propadi, kdor narod
Slovanski taji!
Še tla ne bi pila
Njegove krvi.

Hajd bratje na noge!
Svoboda dani!
Brez krepkih Slovanov
Nikodar je ni.

Miroslav Vilhar.

Gospodarstvo.

*) Nek Francoz prodaja v Trstu na Korzi hruškova drevesca. Na oknu ima razstavljen sad (hruške) tega plemena. Videli smo uže zdaj pa zdaj kako lepo hruško, ali nikoli nijsmo mislili, da ima svét tako lepe, velikanske hruške. Nehotema nam se pri tem vriva v spomin iz Svetega pisma grozd, kateri sta iz obečane dežele prinesla dva moža na drogu. — Nekdaj nam tak grozd — izpovedujemo se javno — nij mogel v glavo, imeli smo ga bolj za orientalsko fantazijo, nego za resnico; ali kar nam je v Istri skoro enak grozd v roke prišel, od tistih dob se kar nič ne čudimo grozdu iz starega zakona. Hruškam pa se zato čudimo, ker o tacih krasnih velikankah še nikder nijsmo brali. Brez dvombe spečá prodajalec mnogo drevesec, vzlasti za gosposke vrte, da se poskusi tudi pri nas to prekrasno hruškovo pleme. — Ako tu nij kake prevare, česar ne mislimo, utegne to hruškovo pleme prebivalcem v tržaškej okolici in Istri prinesiti obilo koristi, ker zemlja i podnebje nobenemu sadju v teh krajih nij ugodnejše, nego hruškam. Ako ki imeli ubogi, večidel nevedni prebivalci v Istri več poduka v gospodarstvu i potrebno podporo, spremenili bi lahko polovico Istre v najlepši vrt, isto velja tudi o bližnjem tržaškej okolici.

*) Napev ne moremo dati, ker Llojdova tiskarna sekiric (not) nejma; radi pa ga posodimo za prepis. Vred.

Tu v Trstu imamo sicer nekako društvo, katero se peča s taci-mi rečmi, vendar od njega ne pričakujemo dosti prida, i sicer zato ne, ker ima pred očmi večidel lé teorijo i — gospodo. Dokler bodo gospodarska društva delala le za gospodo, dotlé ne bode dosti vspeha; vsako gospodarsko društvo, katero hoče v resnici biti v ko-ris, mora svoje stalo postaviti na dejanske razmere (utopije nam so uže tako strgale vse žepe, če tudi so bili finančni ljudje tako dobri, da so skrbeli zato, da uže davno ne nosimo v njih več nadležne — težke rude). Z samo naučeno — velikokrat jako — prhlo teorijo se tukaj ne opravi nič. Prav lahko je razlagati iz kake učene knjige to in ono; časi je celo dosti, da človek zna brati, pa ti bode go-goril o vrtnarstvu strašno učeno i strašno dolgočasno, pokaži pa mu drevó, še vedel ne bode, ali je jablana ali hruška. Ako se gospodje, ki nijnajo ni vrta ni gozda, samo zase pogovarjajo v vrtnarstvu in gozdnarstvu, komu to koristi? Ako taci gospodje izdajajo celo ča-sopis v jeziku, kterega ne umeje skoró noben vrtnar i gozdnar, ko-mu zopet to koristi?

V dejanskih rečéh mora biti poduk tudi dejanski. Zato pa je prva potreba da se ljudske šole tako uredé, da krajnim razmeram ne zadostujejo le duševno, ampak tudi materjalno. Na priliko: kaj bi to koristilo, ako bi se učili otroci na Češkem, kako se ima ravnati z olikami, v Istri pa, kako se ima streči hmelju? S tem bi se le čas gubil: in v resnici se čas gubi še dan denes prav v taci-h rečéh. Ena izmej najvažnejših državljanskih zadev je gotovo ta, da se narod tudi v vsakdanjih materjalnih potrebah podučuje, da reče-mo to po domače: da se narod uči, kako se kruh služi. To je podloga, brez ktere nobena država ne more živeti. Kaj bi pomoglo človeku, ako bi bil prvi modrijan na svetu, pa ne bi imel kruha? Umreti bi moral. Enako je z državo, vzlasti pa še z našo, ker v njenej mošnji tako uže predejo pajki.

* *Kako se od dreves lahko in celo odvrne mah in lišaj.* — Neki naj imenitnejših vrtnarjev v Parizu ima zmirom v sodih pripravljene vode, v kateri je malo lužne soli (potaše) raztoljene; s to vodo pere marljivo drevesa, da na njih ne raste mah in se ne vgnjezdijo mrčesi. — Pri takem ravnanju rasto drevesa urno, dobijo kot zrealo gladko skorjo in tako rekoč železno zdravje; prinašajo pa zatoraj tudi obilno sada.

Trgovina.

Cenik različne robe.

Franko kolodvor Trst.	Moka I Kaiser po f.	12.50 do f. 13.—
Zaganice kranjske:	II fein " "	11.50 " " 12.—
od 10 do 14, 1200" po f. 46 do f. 48	III mezzo " "	10.50 " " 11.—
" 8 " 9 850 " " 29 " 30	IV Mund " "	8.50 " " 9.—
skurette 1200 " " 28 " "	V Mund " "	7.50 " " 8.—
remlji 3/4 nemški " " 20 " "	Fežol rudeči	6.15 " " 6.25
Zaganice štajerske:	" zeleni	6.10 " " 0.30
od 10 do 14, 1200 po f. 54 do f. 56	" mešani	5.50 " " 5.60
" 8 " 9 850 " " 31 " 32	" kanarin	7.— " " 7.25
skurette 1200 " " 32 " "	" kokes	7.25 " " 7.40
remlji francoski 3/4 " " 31 " "	Češplje	7.— " " 7.50
Zaganice koroške:	Maslo kuhano	48.— " " 50.—
od 10 do 14 1200 po f. 58 do f. 60	Prešiči	24.— " " —.—
" 8 " 9 850 " " 34 " "	Slanina (špeh)	25.— " " 36.—
skurette 1200 " " 34 " "	Seno konjsko	—90 " " 1.10
remlji 3/4 benč. " " 34 " "	" kravje	1.20 " " 1.50
	Slama boljša	1.20 " " —.—
	" slabija	—90 " " —.—
	Krompir	2 25 " " 2.50

Kurzi.

	18	20	21	22	23	24
Januarja 1868						
	f.	s.	f.	s.	f.	s.
Srebro	117	75	117	50	117	25
Cesar. cekini	5	69	5	69	5	68
Napoleoni	9	59	9	55	9	53
5% Metaliki	56	50	56	50	56	50
5% n. posojilo	65	25	65	50	65	25
5% pos. z lot. 1839	—	—	—	—	—	—
1860	83	25	83	50	83	25
1864	77	25	77	50	—	—
Kreditakcije	74	75	—	—	—	—
Obligacije zemljiščne odveze	—	—	—	—	—	—
4 1/2% posojilo tržaške srenje	118	50	118	50	118	50

Lastnik, izdatelj in odgovorni vrednik Ivan Piano. — Tisk vstr. Lloydja v Trstu.

Semnji v Februarju.

Na Primorskem.

Na Občini vsak četrtek za klavno živino.	V Moščenicah	3. februarja
V Cerkni	V Šmarji	3. "
		24. februarja

Na Kranjskem.

Na Bučki	24. februarja	V Metliki	torek po svečnici
V Cerknici	24. "	V Moravčah	24. februarja
Na Dobravi	14. "	V Motniku	12. "
V Dobu	14. "	V Razdrtem	14. "
V Grahovem	9. "	V Štorji na Vipavskem	1. febr.
Na Igu	27. "	V Toplicah pri Novomestu	četrtak po sv. Matiju.
V Krškem	3. "	V Vipavi	pustni ponedeljek
i pustni ponedeljek		V Zagorji za Savo	1. februarja
V Lukovcu	3. "	V Žužemberku	3. "
V Mengšu	9. "		

Na Štajerskem.

V Arvežu	24. februarja	V Lipnici, ponedeljek	po svečnici
V sloven. Bistrici	24. "	V Mariboru, saboto	pred svečnico
V Bréžicah	14. "	V Radgoni, 14 dni	pred pustom
Na Doberni, ponedeljek	po svečnici	V Rogatcu	24. februarja
V Gornjem gradu	6. februarja	V Selnici na Savi	14. "
V Jarenini	3. "	V Gredišču	14. "
Na Laškem	24. "	V Vildonu	24. "

Na Koroškem.

V Dravbergu, zgornjem, na pe-pelnico	3. februarja	V Kotáricah, pustni ponedeljek
V Frežah	3. "	V Paternijonu, " "
V Koticah	3. "	V Strasbergu, prvi četrtek v postu.

Leto 1868 je prestopno leto in ima 366 dni.

Januar ali prosenec ima 31 dni.

Dnevi	Godovi in nedeljski evangelji	Zn.
Jezus ozdravi gobovega. Mat. 7.		
26 Nedelja E	3. N. po Razgl. Polikarp, šk.	
27 Ponedeljek	Janez Zlatoust., cerkv. uč.	
28 Torek	Marjeta, dev.	
29 Sreda	Francisek Saleški, škof	
30 Četrtek	Janez miloščinar, šk.	
31 Petek	Peter Nolaški, sp.	
Loterijne srečke:		
V Trstu, 22. januarja:	4 52 31 47 22	
V Graci, 15. januarja:	60 63 11 8 53	
Na Dunaju " "	69 11 82 20 25	
V Pragi " "	46 58 79 63 81	

● Mlaj 24. dne ob šestih 29 min. zvečer. Sneg in vetrovno. Solnce stopi 20. dne v znamenje vodnarjevo.

Po 18 i 20 soldov

prodaja očiščeno ameriansko kameneno olje (petrolij)

G. B. ANGELI.

Drogerija na lesnem tergu

(Piazza delle legna Nr. 1). Na debelo (po 20—30 ali več funtov se prodaja po najnižej ceni.

Tudi se tukaj prodajajo vsake vrste drogerijske stvari.